

Beretning 2007

Der er to ting, der især vil være i fokus i beretningen for 2007. Det ene er byggeriet og de nye værksteder, og det andet er eksamensfri skole og obligatoriske prøver.

Ved generalforsamlingen sidste år havde vi netop startet byggeriet af de nye værksteder. Det er det største byggeri i skolens historie både i pris og i m². Budgettet holdt, og der blev optaget et lån på 5,7 mil. Kr. til delvis finansiering af byggeriet. Resten er klaret over kassebeholdningen. Også denne gang valgte vi et såkaldt F1 lån. Både vore rådgivere og vi mener, det er det billigste for skolen. Alle vore lån på i alt 9,6 mil. Kr. er af denne type, således at vi skal refinansiere hvert år. Det kræver naturligvis stor bevågenhed omkring lånene og renteutviklingen i samfundet i øvrigt, men indtil nu mener vi stadig, det er en fordel for skolen.

Tidsplanen for byggeriet var ekstrem stram med byggeri i sommerferien, således at værkstederne kunne stå færdigt til det nye skoleårs start. Vi må vel sige, at det lykkedes i hvert fald i en sådan grad, at der blev undervist i de nye bygninger fra dette skoleårs begyndelse. Ellers gik der håndværkere og færdiggjorde bygningerne nogle uger ind i skoleåret, men jeg har ikke indtryk af, at det var til væsentlig gene for skolens daglige virke.

Det næste spørgsmål der melder sig er: Hvornår er man færdig med dette projekt, og hvornår begynder det næste? Vi har efterhånden lært at et byggeri slutter ikke med selve bygningen, herefter kommer ønsker til udenomsarealer. Og her kommer en problematik jeg ikke har fundet løsningen på endnu, for hvor slutter udenomsarealer til den aktuelle bygning, og hvor begynder skolens øvrige arealer. Det er også en problematik, vi er stødt på ved dette byggeri, og bestyrelsen har derfor bedt om en oversigt over samtlige ønsker til arealforskønnelse. Der var ønsker for ca. 360.000 kr. Vi har besluttet at sætte det vi værk med en etapeopdeling i år og næste år, selv om der ikke i det budget, der også forelægges i dag, er taget højde for denne udgift. Det vil således påvirke næste års regnskab i negativ retning, men forhåbentlig det samlede indtryk af skolen i positiv retning.

Vi har den glæde, at vores borgmester H.C. Mårup senere i eftermiddag vil foretage den officielle indvielse af de nye værksteder. Vi kommer alle rundt og ser dem senere i dag, så jeg vil ikke her komme med lange beskrivelser – en detalje er, at pedelværkstedet er flyttet med i det nye byggeri, så det lille gule hus ud mod Mariagervej vil forsvinde formentlig i løbet af efteråret.

Derimod vil jeg gerne forholde mig til den konceptændring skolen har gennemgået med etablering af værkstederne. Vi er meget sikre på, at vi her er på forkant med en udvikling i samfundet. Det er, hvad jeg hører på vandrørerne fra vore kunder – altså kommende elever og deres forældre – de er begejstrede over, hvad de ser, og at de får mulighed for at få et forsmag på fremtidig erhvervsvalg. Heldigvis har vore medarbejdere taget rigtig godt imod de nye udfordringer, det er jo dem, der skal putte indhold ind i bygningerne. Vi kan også glæde os over, at da det kom til stykket, viste det sig, at medarbejderstaben samlet set havde de kvalifikationer og kompetencer, der var nødvendige for at udfylde den undervisning, der er beskrevet i undervisningsplanen.

Vi er ved at have skabt en skole, der på en gang er afslutningen på grundskolen og begyndelsen på noget nyt, nemlig en ungdomsuddannelse. Man kan måske sige, at vi er vendt tilbage til skolens oprindelige idegrundlag, nemlig en ligevægtning af den teoretiske og den praktiske undervisning. I et mere nutidigt sprog ville vi sige, at vi giver de unge mennesker nogle kvalifikationer.

Netop begreberne kompetencer og kvalifikationer og de tendenser, der ligger i tiden, havde bestyrelsen lejlighed til at diskutere på et seminar i efteråret. Kvalifikationer opfattes som de almindelige skolebaserede kundskaber, man kunne måske sige, at det sættes ind på en slags bankbog til anvendelse senere i livet. Hvorimod kompetencer er de kundskaber, der er nødvendige for at udføre noget. Kompetencer er det, der er nødvendige ud fra elevens egen relevanskriterium.

Vi har nogle klare interesse modsætninger i, at kvalifikationer er beskrevet ud fra nogle fælles undervisningsplaner og indholdsbeskrivelser, mens kompetencer bygger på elevernes egen læringsplaner. Vi har vel ind i mellem oplevet eleverne spørge: Hvad skal jeg bruge det her til, som vi lærer lige nu? Men ingen sinde har vi hørt det oftere end lige nu, og der er i disse år en klar tendens mod at bevæge sig fra kvalifikationer mod kompetencer. Vi kan formentlig ikke erhverve kompetencer uden kvalifikationer, men det bliver kompetencererhvervelsen, der bliver styrende for hvilke kvalifikationer, det er nødvendigt af få fat i.

Vi har at gøre med nogle samfundstendenser, der i sidste ende har indflydelse på den måde hvorpå, vi tænker skole. Den ene tendens er at vi konstruerer vores identitet og biografi, vi stræber alle efter at blive unikke og enestående mennesker, vi vil derfor selv kunne sammensætte vore kvalifikationer og kompetencer. Den anden tendens er rodfæstet i det kontraktsamfund, denne regering har med den danske befolkning. Regeringen er fortalende for, at vi skal have flere af de unge igennem en ungdomsuddannelse og underforstået ud på arbejdsmarkedet. Det er de fleste enige om, er fornuftigt og positivt, og også en af grundene til at vi har ændret på denne skoles undervisningstilbud. De unge kan derfor med god ret hævde, at hvis de har en pligt til at få en uddannelse og senere et arbejde, så har staten pligt til at udstyre dem med de kompetencer, der er nødvendige for at opnå målene. Det vil i dette her tilfælde sige, skolerne på statens vegne har pligten. Jeg tror, vi i de kommende år vil se at eleverne får kompetenceret, forstået på den måde at eleverne vil få retten til at gå ud af skolen med en vis kompetence.

Vi har vel set de første tendenser i den retning med bindende trinmål og slutmål for skolen, mål vi også her på skolen skal leve op til, det blev vi jo belært om sidste år i forbindelse med Undervisningsministeriets godkendelsesprocedure af vores undervisningsplan, som i øvrigt nu hedder indholdsplan. Vi har også set de første retssager på området fra en ordblind, der ikke mente at han havde fået tilstrækkelig læsekompetence ud af sin skolegang. Anklagen var ikke rettet mod specialefterskolen men mod folkeskolen, men jeg mener, det var den første retssag og dermed også sagt, at det bliver ikke den sidste.

Der forestår derfor et pænt stort stykke arbejde med, at få beskrevet hvilke kompetencer eleverne kan opnå ved at gennemføre undervisningen i de alle de forskellige områder, efterskolen tilbyder. Test bliver en del af kulturen, og vi vil i de kommende år se mange flere test og på alle mulige områder både praktiske og teoretiske.

Vi har nu været inde på den faglige del af undervisningen, men vi må ikke glemme, at det der også efterspørgeres, der ude, uden for skolens verden, er sådan noget som samarbejdsevne, kreativitet og ansvarlighed. Der er mig bekendt endnu ikke lavet test, der kan måle disse egenskaber, jeg er ret sikker på det nok skal komme, men indtil da bliver vi nødt til finde måder at beskrive disse kompetencer hos eleverne. Jeg tror måske ikke dette arbejde, jeg lige har beskrevet, er færdig, når vi holder generalforsamling næste gang, med det er forhåbentlig godt i vej.

Det bringer mig til næste tema eksamensfri skole med obligatoriske prøver. Det lyder lidt som et paradoks, og jeg skal prøve at forklare, hvordan vi er kommet frem til sådan en beslutning. Jeg

nævnte ved sidste års generalforsamling, at vi kunne blive tvunget til at vælge, om skolen skulle være prøveforberedende skole og i så fald med folkeskolens afgangsprøve i alle prøvefagene, eller om skolen skulle være helt prøvofri og således heller ikke bevare muligheden for folkeskolens afgangsprøve i enkelte fag, for vores skole typisk dansk og matematik.

Vi håbede til det sidste, at der ville vise sig dispensationsmuligheder, således at vi kunne bevare muligheden for afgangsprøven i enkelte fag. Bestyrelsen skrev til Undervisningsministeren og forskellige folketingsmedlemmer, ligesom vi var sammen med de andre specialefterskoler om at tale vore elevers sag over for politikkerne. Der var i det politiske system stor forståelse for vores sag, og der blev da også indarbejdet en mulighed for at fritage enkelte elever for at aflægge alle prøver. Man lod det være op til PPR systemet at give sådanne fritagelser, og det vi hørte efterfølgende var, at PPR ville anlægge en meget snæver fortolkning af fritagelsesmulighederne, således at det fleste af eleverne på Hobro Efterskole ikke ville kunne opnå en sådan fritagelse. Jeg har på fornemmelsen at vi var i gang med at spille Sorte Per, og ingen ønsker jo at sidde med Sorte Per når spillet er slut. Vi kunne øjne en mulighed for, at det i sidste ende ville være vore elever, der kom til at sidde med ham.

Vi stod altså i begyndelsen af dette skoleår i det valg, om vi fortsat skulle være eksamensskole, som vi har været alle årene, med den konsekvens at de allerfleste af vore elever skulle til eksamen her til sommer i fagene dansk mundtligt og skriftligt, matematik, engelsk, fysik/kemi samt ved lodtrækning to af fagene tysk eller fransk, biologi, geografi, historie, samfundsfag og kristendomskundskab.

Eller om vi skulle vælge at gøre skolen eksamensfri med det skærpede tilsyn fra ministeriet, det indebærer, og hvor vi et stykke hen i skoleåret er startet med elever, der har tilmeldt sig skolen med bevidstheden om, at de ville blive tilbudt afgangseksamen i enkelte fag.

Vi valgte at gøre dette skoleår eksamensfri. Vi valgte at tage hensyn til flertallet af vore elever, der var optaget med en vished om, at de kunne vælge afgangseksamenen fra i alle fag. Vi var et stykke inde i skoleåret, og vi mente ikke det ville være forsvarligt at foretage så store ændringer i undervisningen, som det ville kræve at forberede alle elever til afgangseksamenen. Heldigvis mødte vi forståelse for beslutningen også hos de elever og forældre, der havde en forventning om, at de eller deres barn ville have haft muligheden for afgangseksamenen i enkelte fag.

Vi har samtidig valgt at udvikle vores eget prøvesystem, således at alle elever på Hobro Efterskole skal til prøve i dansk og matematik til sommer. Vi mener, det er vigtigt også for vore elever at bevise, hvilke kvalifikationer de har, og her opfatter vi statens prøvesystem nærmest som en test i, hvilke kvalifikationer vore elever ikke har.

Vi har valgt at skele til prøverne til Forberedende Voksenundervisning, når vi skal udarbejde prøver til vore elever. I FVU systemet har man 4 trin med tilhørende prøver i dansk, og 2 trin i matematik. Alle trinnene opfattes som lettere end folkeskolens afgangsprøve. Systemet kan bruges af alle over 18 år og er beregnet til dem, der ikke mener, de fik nok ud af deres almindelige skolegang. Vi vil arbejde for, at systemet også må bruges af personer under 18 år. Der er politiske partier, der er stemt for ideen, men det er under alle omstændigheder en Folketingsbeslutning. Indtil det evt. går i gennem må vi bruge FVU prøverne i tillempet form, men ved at lægge os op ad FVU systemet opnår vi prøver, der matcher ind i og er genkendelige i det øvrige uddannelsessystem. Vi mener også hermed at have fundet et system, som alle vore elever kan profitere af, og vi starter som nævnt med prøver i dansk og matematik til sommer, men den nye lov om 10. klasse lægger op til, at skoleåret skal moduliseres i to moduler, så jeg tror, vi til næste år har prøver både til jul og til

sommer, ligesom fagrækken vil blive udvidet. Skulle det vise sig, at vi har set helt forkert, så har vi muligheden for at tilmelde os som eksamensskole allerede fra næste skoleår.

En del af skolens værdigrundlag har altid været, at skolen har som mål, at de unge ”får bedre mulighed for videre uddannelse eller erhverv”. Med de tiltag, der nu er gjort, mener vi at skolen i høj grad lever op til sit værdigrundlag, således at de unge får mulighed for at prøve sig selv af på forskellige områder og dermed foretage nogle realistiske valg for deres fremtid. Det kræver en opfølgning fra vores erhvervsvejledning, de skal på banen måske i langt højere grad end hidtil. Af sidste års selvevaluering kan vi se, at der er et misforhold mellem elevernes oplevelse og vejledernes oplevelser af den vejledning, der tilbydes her på skolen. Vejlederne mener, de har bidraget til at afklare elevernes fremtid, mens ¾ af eleverne ikke er mere sikre på, hvad de skal fremover. Det er et klart mål, at det må vi kunne gøre bedre. Vi har desuden stadig et ønske om i en eller anden form for mentorordning at kunne følge vore elever i nogen tid efter, de har forladt skolen. Vi er opmærksomme på, at der er fremsat en nyt lovforslag i Folketinget om en særlig ungdomsuddannelse til unge med særlige behov. Vi følger lovarbejdet med henblik på at vurdere om det er et område vores skole skal gå ind i.

Selvevalueringen for skoleåret 2006/07 er fastsat til at omhandle elevernes fritid: Benytter de sig af de tilbud der stilles til deres rådighed?

Det lykkedes ikke her på skolen at blive enige om lokallønsmidlerne for lærergruppen for dette skoleår, og forhandlingerne blev derfor videreført i Undervisningsministeriet. Her indgik vi et forlig, der gælder for en treårig periode. Det er måske lidt specielt, at lærerforeningen nu har indgået en aftale, som rækker ind i næste overenskomstperiode, samtidig med at vi hører, de vil kræve lokallønnen afskaffet ved næste overenskomstforhandling, men vi vil glæde os over, at der nu er skabt ro på dette område.

Det indgik endvidere i forliget, at der skulle udarbejdes en lønpolitik på Hobro Efterskole. Forliget omhandlede lærergruppen, og det var nok denne gruppe, der skulle have en lønpolitik, men da vi kom hjem, besluttede vi alligevel, at lønpolitikken skulle omfatte alle ansatte på skolen.

I forbindelse hermed dukkede et problem op, som vi har skubbet foran os i mange år, nemlig overenskomstforhold for teknisk administrativt personale. En arbejdsgruppe er netop nu i gang med at finde ud af, hvad der tjener alle parter bedst, og det bliver således en opgave, bestyrelsen i det kommende år kommer til at forholde sig til.

Regnskabet viser et overskud på 181.000 kr. svarende til en overskudsgrad på 1%. Det er selvfølgelig et stykke vej fra måltallet for overskudsgraden på 4%, men der har i 2006 været ekstraordinært store udgifter til bygningsvedligeholdelse og materialeindkøb. Det er alt sammen foranlediget af byggeriet af de nye værksteder og indkøb af materialer til dem. I vores afskrivningsprincipper har vi valgt, at nyanskaffelser med en anskaffelsessum under 14.125 kr. udgiftsføres i anskaffelsesåret. Med så mange nyindkøb, vil der være en del, hvorom der kan være tvivl. Er det nu en enkelt del, eller er det en del af en samlet helhed? I sådanne tilfælde har vi valgt at straksafskrive. I vil endvidere i regnskabet se, at der er ret store afvigelser fra budgettet på løn og på andre indtægter. Vi har i 2006 beskæftiget 33,4 årsværk, hvilket er en stigning i forhold til sidste år på 5 årsværk. Det skyldes dels personale på orlov, hvilket har medført vikaransættelser, og dels at vi har et øget antal medarbejdere ansat på særlige vilkår. Skolen er således oppe på at 20,2% af medarbejderne er ansat på særlige vilkår. Der er meget tilfredsstillende, at vi således kan leve op til vores sociale ansvar. Set i lyset af de ekstraordinære vedligeholdelser og heraf følgende afskrivninger anser bestyrelsen, at årets resultat er tilfredsstillende.

Lad mig slutte med på bestyrelsens vegne at takke alle medarbejdere for et godt og veludført arbejde og for med- og modspil i årets løb. Jeg vil gerne takke for jeres villighed til at være med til at udvikle skolen. Specielt vil jeg gerne takke vores forstander for din måde at lede skolen på og for dit engagement i skolen. Jeg vil også gerne takke bestyrelsen for arbejdet i årets løb, skolens samarbejdspartnere for den tillid I har vist skolen i årets løb og pressen for jeres interesse for skolen.

Hermed overlader jeg bestyrelsens beretning til generalforsamlingens behandling.